

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken Februarius 2 - dik napján, 1816 - dik esztendőben.

Frantzia Ország.

Midőn a' múlt Jan. 17 - dik napján az ugyan ezen hónap' 21 - dikére határozott gyászos innepre nézve a' Királyhoz küldendő irás felett tanátskoztak a' Követek' kamarája' tagjai, azt javasolta *Puymarin* nevű tag, hogy jó leszen kérni a' Királyt, hogy járúljon a' Romai Szent Székhez azért, hogy nevezze Szentnek XVI - dik Lajost. — *Clauzel de Cossergues* pártját fogta az előbbeni jóvállásnak, ily megjegyzéssel: — „Ő Szentsége VI - dik Pius Pápa nem soká a' Királynak megöletődése után Consistoriumot gyűjtven egy beszédet tartott ezen Monarkhának haláláról, melly által kinyilatkoztatta, hogy XVI - dik Lajos egygyikért azért ölettetett legyen - meg, hogy nem akarta a' hűséges papságnak az Országból való kivitettetését illető Dekretomot aláírni, 's hogy következésképpen a' Frantzia Király, mint a' maga kötelességeinek és a' Religióhoz való ragaszkodásnak mártyrja, úgy holt legyen - meg; 's még azt is hozzá tette ő Szentsége ezen nyilatkoztatásához, hogy, ha ezen Király' Szenté való neveztetésének processusa, eleibe fogna kerülni, ő Szentsége ebben meg fogna egygyezni. —

Ezt a' Jan. 21 - dikén tartatandó gyászos innepet illető irást, azon hónap' 19 - dikén, 25 Képviselekből 's a' Kamara'

előülőlőjéből álló Deputáció vitte a' Királyhoz. —

„A' *Cote d' Ori* departament Préfektusa Gróf *Choiseul Maxime*, ilyen emlékeztető irást botsátott az alatta lévő vidékekhez: — „Minthogy, úgy mond, még sok helységekben a' piatzokon és a' templomok előtt, úgy nevezett *Szabadságfák* találtak plántáltatva, vagy felállittatva, 's ezek a' fák azokra a' szomorú időre emlékeztetnek bennünket, a' melyben, a' tsalárd szabadság' nevében, megszámlálhatatlan gyilkosságok 's név szerént a' Királynak gyilkos halállal lett megölettetése is, történtek; 's minthogy illendő dolog az, hogy ezen örökös irtódzást érdemlő bűnöknek minden emlékeztető nyomai eltöröltesse- nek, és hogy ezek tsak azért maradjanak fenn a' Frantziák' emlékezetében, hogy az ő mély bánatjok ezek által tápláltassék, 's őket felindítsák arra, hogy Királyunknak kegyességét áldják: erre nézve meghatározta a' Préfektusi Tanács — 1) ször, hogy Januariusnak 21 - dik napján, az isteni tiszteletnek végződése után, az úgy nevezett *Szabadság - fák* mind kivágattassanak. — 2) ször, hogy az ebből öszszegyűlő fát, a' Préfektusok a' szegényeknek osztassák ki.

Januarius' 21 - dik napjára nézve, ilyen Királyi törvényprojektum érkezett a' Követek' kamarája' eleibe megerőssítettés végett: —

„I. Januárius' 21 -dik napján minden esztendőben közönséges gyászolás legyen egész Frantzia országban, melynek módját és minéműségét mi még környülállásosabban meg fogjuk határozni. Ugyan ez a nap, közönséges nyúgodalomnak napja is legyen. — II. Ezen a napon, mint már tavaly megparantsóltuk, minden templomainkban közönséges halotti istentisztelet is tartatassék. — III. Azon bűnért való engesztelésül, melly ezen a napon tétett, valamelly közönséges piatzon, melyet én még ezután fogok meghatározni, egy emlékeztető oszlopot kell építeni. — IV. Hasonló emlékeztető oszlopot kell építeni XVII -dik Lajosnak, *Mária Antonia* Királynénak, 's *Ersébet* Királyi Hertzeznének (a' Király' hugának) is a' nemzet' nevében és költségén. — V. Az *Enghien* Hertzeg' emlékezetére is hasonló oszlopot kell építeni. Költ *Párisban* a' *Thüillera*' kastélyban Jan. 16 -dikán 1816 -ban. —“

„Lajos.

Montpellier városa ilyen protestátziót hirdettetett-ki: — „Mi alábbirtak, *Montpellier* városának lakosai, a' mindenható isten előtt 's az ő szent Evangyéliumára esküszünk, hogy mi azon istentelen és tsábító principiumokban, mellyeket a' Frantzia nemzetnek kevesebb számból álló részéhez hozott és közönségesen elterjesztett, soha meg nem égygyeztünk; mi a' Legkeresztényebb Királynak *XVI -dik Lajosnak* gyilkoson való megölettetését, legnagyobb átokra méltó bűnnek tartjuk; megesmérjük, hogy azok a' tsapások, mellyeket az isten a' mi szerentsétlen hazánkra küldött, ezen bűnért való igasságos büntetésül szolgál-
nak; 's ezennel kinyilatkoztatjuk, hogy mi semmit oly nagyon nem fájlalunk, mint, hogy nekünk lehetetlen volt azt a' szerentsétlen tsapást vérünknek utolsó tsepje által meg akadályoztatni, melly által a' mi éppen oly nagyonszeretett mint felséges tiszteletre méltó Királyunknak feje elvétetett.“ — A' *Versa-*

liai lakosok is hasonló protestálást vettek munkába. —

A' *Saint Denisi* templomban *exequiák* tartattak Jan. 20 -dikán *XVI -dik Lajosért*, mellyen, a' Királyt kivéven, az egész uralkodó familia jelen volt. — *Angouleme* Hertzegné (a' szerentsétlen Király' leánya) egy olyan kárpitos székben ült, melyben egy gyászos takaró, vagy függő miatt, a' közönség őtet nem láthatta. A' templom közepén halotti, vagy temetési alkotmány volt felállítatva. A' *Pairek 's Követek*' kamarája, a' Királyi fő ítélőszék, egy szóval a' Párisban lévő minden fő tiszti karok, követséget küldöttek ezen ahitatosságra a' nevezett városnak templomába. — Azon *Pairek 's a' Követek*' kamarája tagjai is, kik nem tartoztak a' Depútátzióhoz, valamint szintén sok Marschallok, a' Királyi Rend czimeres vitézei, a' Betsület-Legiónak 's a' Szent Lajos Rendjének sok tagjai, sok Generál-Lajtuántok 's egyebek jelen voltak ezen istentiszteleten. A' régi Királyi Udvari szolgák közzül is megjelentek néhányak. A' főbb emberek' számára különös ülőhelyek voltak előre elkészítetve.

A' *XVI -dik Lajos'* testamentomát is felolvasták ezen gyülekezetben.

(Lásd ezt a' Toldalékban).

Hasonló *exequiai*, vagy lélekért való misék mondattattak ugyan ekkor Párisnak minden templomaiban, 's minden théátrumok 's közönséges gyülekezeteknek helyeik bészárattatva voltak. —

Januárius' 21 -dik napján, az akkori gyászos innepre nézve még tsak újságlevél sem jött-ki Párisban egy is, kivéven a' *Monitört*: de ebben sem volt a' *St. Denisi 's Párisi* *exequia*-tartásoknak, mellyek 20 -dikban celebráltattak, előadásán kívül, semmi egyéb nevezetes dolgok. —

Párisban egy irás jött-ki nyomtatásban ily cím alatt: *A' Napoleon' Vallástételei*, de megtiltatott a' *Politzia* által.

Nagy Britannia.

Végezte annak a' *Szent Ilona'* szigetéről érkezett levélnek, melly a' közelebb

költ Magyar Kurir toldalékjában félbe szakadt: —“

„Minden felvonó hidak felvonattatnak éjtzakára, egy szóval minden vigyázásbeli intézetek olyanok, mintha az ellenség már a' szomszédba volna, vagy, mint ha az ellenségtől megszállva volna a' sziget. Semmi lehetőség nem látszik a' *Bonaparte*' elszökletésére, ha csak valami kisdud hajó fel nem veszi valahol a' part mellett, de a' melyre itt, ő szert nem tehet, annyival is inkább, minthogy minden errefelé közelítő vitorlát már 60 tengeri mértföldnyire látni lehet. Innét két hajót küldött - el a' Komendans a' *Jó reménység*' fokához eleségért, mellyeknek visszaerkezéseket nagyon várjuk, mert itt semmi nints. A' szigeten csak valami kevés zöltség (vetemény) terem, 's itt csak abból élnek az emberek, a' mit másunnét szállítanak ide. Már most halászatra sem szabad éjjel a' tengerre kimenni, pedig a' halászat éjjel leg hasznosabb; melly a' szegényebb sorsu lakosok kényere és keresése lévén, igen nehezen esik nékiek, hogy akadályt szenvednek benne; nagyon zúgolódnak érette. —

„A' lakosok számát, a' Napkeleti Indiai Kompániának még itt lévő 500 katonáival egygyütt, 3500 emberre tehetem. A' társasági, vagy társalkodásbeli élet koránt sem olyan itt, mint a' milyent egy Anglus szigeten reménleni lehetne. A' nevezett Kompániához tartozó tisztek leányai-
kon kívül nintsen a' társalkodásra senki más, de ezek nem tudnak egyebet, csak ezt: *igen*, és *nem*. Volt a' szigetnek egy theátroma, de már ezt is még a' mi idejövételünk előtt régen bezárták. Egy könyvnyomtató műhelynek felállítatásával is biztatnak bennünket 6 hónapok alatt. Az ólta, hogy ide érkeztünk, építettünk magunknak egy tabori házat és egy ispotályt. Nov 8-dikára a' Kormányozóhoz vagyunk ebédre hívatatva, a' kinek vagyonát valami 800 ezer forintra betsülik. Van egy fia és egy leánya. *Cokburne* egy bált akar

adni a' jövő héten, a' hova, ha leányokat talál, mi is elfogunk menni. *Egg-Island szigete* a' kikötőhely előtt, mellyen *Cockburne* ágyus sántzokon akar építeni, olyan alacson és oly kevéssé áll-ki a' tengerből, hogy a' rajta keresztűltsapkodó habok miatt az ott strázsáló ártilleristák sokszor csaknem megfuladnak.“

Ugyan ezen szigetnek, *Szent Ilonánál*, kikötőhelyéből a' *Northumberland* nevű hajórol, mellyen *Bonapartét* oda vitték, ekképpen írt valaki November' 23 dikán: —“

„*Napoleon* 74 napokig tartott útozás után Oktober' 13-dikán érkezett-meg ezen sziget mellé. Oktober' 17-dikén estve későn ment-ki a' partra, hogy ne táthassak réa a' szájokat az újságon kapó sok nézők, a' kik egész napokon a' parton várakoztak, hogy láthassák. Az idő egész útunk alatt tsendes és köllemetes volt. *Bonaparte* nagy lágymelegséggel láttatott türni a' maga szerentsétlenségét. Minthogy eleinten nagyon boszszankodott, hogy meg nem engedte-tett néki az Angliában való maradás, azt gondoltuk, hogy azért való kedvetlenkedését az útban is ki fogja vagy egy vagy más módon jelenteni. De telyességgel nem mutatott semmi effélet: a' helyett, hogy morgolódott vagy kedvetlenkedett volna, inkább igen nyájasan viselte magát; az újságon felettébb kapott és beszédes volt. Tsak ez egygyért hallottam panaszkodni, hogy az út oly sokáig tart. Hogy ismét lóra ülhessen, nagyon várta; lakhelyének legkissebb környülállásai felől tudakozódott. Lord *Valenciának Szent Helenáról* való irását olvasta: hanem mi a' *Jonhson* ugyan arról való, irását is oda adtuk néki. A' szigetre való kiszállása után azt mondotta nékem, hogy ezen írók között mindenik igen szép színekkel festette-le a' szigetet. —

„*Bonaparte* felettébb egészséges: hanem azolta, hogy a' szigetre kiszállott, még jobb színben van, mint a' hajón volt. Ugy vettem észre, hogy eleinten nagyon

félt a' szigetnek egésségtelenségétől; sokszor tudakozódott a' betegek' számáról és a' betegségeknek minéműségéről. Egy oly hajón, a' melly dugva tele van, 's a' mellyen 850 emberek ülnek, 's a' melly azon ég alatt jár, a' hol nekünk el kellett evezni, lehetetlen, hogy egy vagy más betegségnek neme ne uralkodjék; ez úttal a' *Nord-Humberlandon* a' Forró-hideg kezdte magát nem soká jelengetni, melly miatt a' tudónek alkotmánya és a' fő is nagyon szenvedett, 's a' mellyet a' hajón lévő Anglus Orvosok érvágatás és *Purgatzió* által gyógyítottak. *Bonaparte* igen rosszak találta ezt a' sok érvágást, mondván, hogy ő nem tudja képzelni, hogy lehessen egy emberből három 's négy font vért is kiáztatni, a' nélkül, hogy igen nagyon el ne gyengüljön; azt is mondotta, hogy ez a' gyógyítás' módja ellenkezik a' *Brown* Systemájával: de azt gondolom tsakugyan, hogy végezetre ő is megtért a' *purgatzió*' *Systemája* mellé, minekutánna magát a' minden napi tapasztalás által meggyőzettetni szemlélte. Az egész útban meg nem hált egy emberünk is, 's betegünk is tsak 9 volt, midőn megérkeztünk. Egy versben azt mondtam *Bonaparténak*, hogy igen kevés bort iszik. Ő így felelt: — „Jaj Uram, régebben tsak egy fertály órát tartott az ebédem, 's tsak igen kevés *Bordeauxbéli* vagy *Burgundiai* bort ittam: de most már, a' mióta vénülni kezdettem, az *appetitusom* sokkal nagyobb, 's a' bort is nagyon szeretem.“

„Éppen *Bonaparte* mellett állottam, mikor a' *Szent Helenai* szörnyű kősziklákat legelőször megtekintette. Az az égygyetlenegy hasadás, vagy völgy, a' hol a' szigetre bé lehet menni, úgy meg van a' természettől erőssítetve, és úgy meg van ágyukkal spékelve, hogy az első megtekintésre azt kell itélni, hogy ezen meredek, tsudálatos, és otsmány kősziklákról elszökni, lehetetlenség légyen.“

A' Régens Princznek *Brigtonban* nagy fájdalmat okozott néhány napok alatt a' *pódagra*: de már enyhülni kezdetek szenvedései. —

Jan. 15 - dik napján írja a' *Morning Chronicle*, hogy a' korona' örököse *Károli-na* Hertzegaszszony felől oly hirterjedettel, hogy egy *Sachsen-Koburgi* Princzhez fogna feleségül menni, és hogy ez a' házasság a' Hertzegaszszonynak kedvire volna. A' Ministeriális levelek azonközben még semmit nem említettek erről a' házasságról.

A' *Kurir* ekképpen szoll: — „Hatalmat kaptunk annak kinyilatkoztatására, hogy *Generális Pozzó - di - Borgónak*, a' Frantzia Királyi Udvarnál lévő Orosz Követnek a' maga Urához irt, úgy mondatott tudósítása, a' kezdetétől fogva egész a' végéig, tsupa hazugságok és gyűlölséges tsalárdságos szövevényéből áll.

Betsy nevű Anglus hajó 60 Frantzia hadi foglyokkal, hogy őket Frantzia országba haza vigye, Januarius' 7 - dik napján *Plymouthbol* kivezvéen, 8 - dikban fenékre akadott, 's hirtelenséggel széllyel szakadván, a' tengerbe vészett. Az oda lett emberek' számát még nem tudták, hanem a' tenger még az nap' kivetette nyoltznak a' holt testét.

Német Ország.

Jánuárius 21 - dik napján a' Királynén kívül, a' kit betegsége akadályoztatott meg, a' *Stuttgardi* egész Udvar a' templombament *Te Deum laudamus* éneklésre, abból a' tekintetből, hogy a' Korona örökös azon napon tartotta Sz. Petersburgban *Katalin* Nagy Hertzegaszszonnyal, az *Oldenburgi* özvegy Hertzegnével való özsze házasságát. Templom után fényes audientziaadás volt a' Királynál, hol a' most *Stuttgardban* Diétát tartó Würtembergi fő Rendek is jelen voltak. Délben nagy ebéd volt a' Felségénél, a' ki 50 ágyúlövés mellett ivott az új házasok' egészségéért.

Orosz Birodalom.

A' múlt esztendőben Déc. 20-dikán egy Ukas (Császári parantsolat) jött-ki Sz. Pétersburgban, melynek ez a' foglalatja: — „1)szor. Az itt lévő Catholica anyaszentegyház temploma ismét tetődjek vissza azon állapotra, mellyben a' mi ditsőséges emlekezetű Nagy Anyánknak *Katalin* Császárnénak idejében, az 1800-dik esztendőig volt. — 2)szor. A' *Jesuita* Szerzethez tartozó minden Barátok ezennel távozzanak-el S. Petersburgból. — 3)szor. Tiltattassék-meg nekik az, hogy magokat a' mi két Császári residentziáinkban (Pétersburgban és Moskauban) mutatni mérésseljék. Különös parantsolatnkat adtunk a' mi Politziai és a' közönséges tanulásra ügyelő Ministereink' eleibe ezen rendelésünknek siettséggel való végrehajtására, 's mind azokra a' környülállásokra nézve, mellyek azt az institumot illetik, mellyet eddig a' *Jesuiták* birtak. — Egyszersmind, és azért is, hogy az istentiszteletnek folyamatjában semmi hátramaradás ne történjen, oly rendelést adtunk a' Romai Catholica Religión lévő *Metropolita* eleibe, hogy a' *Jesuiták*nak eltávozások miatt félbeszakadó isteni tisztelet beliszolgálatot az itt találtató egyéb Cath. Papok által mind addig tétesse-meg, míg más Catholicus Szerzetbeli Barátok érkeznek-el. —

Ezen Császári Rendelésnek első szavaiban szemére vették a' *Jesuita* Szerzetnek, hogy a' Görög Religiónak kárt tett, a' benne helyheztetett bizodalommal vissza élt, a' gondviselése alá bizattatott Görög vallású nevendékek közzül, sőt még

az aszszonyi nemem lévők közzül is némelyeket, a' Görög vallástól elidegenített.

Jan. 1-ső napján fényes pompával tartotta az Orosz Cs. Udvarhoz küldettette lévő rendkívül való *Persa* Követ *Mirsa Abdul Hassan Khan*, a' Császári Udvarba való bemenetelét S. Petersburg mellől egy falusi kastélyból, a' hova e' végre előre kiment vala. A' melly utzákon elment, mindenütt fegyveresek állottak, a' kik őtet katonai módon köszöntöttek. A' fényes készületek között, mellyekkel a' Követ úr ezt a' pompát felségesítette, nagyon kitettők voltak egyebek között két, bőrrel bélelt tsizmás, 's drága szőnyegekkel béterített Elefántok, mellyek a' *Schachtól* (Királytól) a' Császárnak küldetett ajándékokat vitték. A' *Reaumur*' merője 9 grádus hideget mutatott; 's erre nézve huztak bőrrel bélelt tsizmákat, vagy czipőket az Elefántok' lábaira, különben ki nem álhatták volna a' hideget.

M a j l a n d.

Innen érkezett tudósításaink szerint, a' mellyek Jan. 21-ik napján indultak onnét, ő Felsege minden napjait a' *Lombardiai* Királyság' administratziójára 's ezen fő város külömbkülömb közönséges intézietere való atyai gondoskodásban tölti. Jan. 20-dikán estve, *Estei Beatrix Maria* Fő Hertzeg aszsonytól 's *Ferdinandus* Fő Hertzegtől kísértetvén, théatromba mentek Felseges Urunk és Aszszonyunk, a' hol nagy örvendezéssel fogadtattak. — Ugyan ezen estve *Modénai Ferentz* ő K. Fő Kertzsege is megérkezett Majlándba a' maga kedves életepárjával egygyütt.

Jan. 27-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 372 forintot Váltótzedulában. Egy Csász. aranyért 17 fl. 13 krajtzárt.

Bétsben a' marhahúsnak fontja 30 krajtzár ra határozatott.

Rendkívül való Toldalék.

A' Magyar Kurir 9-dik darabjához.

(X) — A' XVI-dik Lajos' Testamentoma,
költ Dec. 25-dik napján 1792-ben.

„Az igen Felsőes Szentháromságnak, az Atyának Fiának és Szentléleknek nevében. Ma, Dec. 25-dikén 1792-tőben; En, kinek nevem XVI-dik Lajos, Franziország' Királya, a' ki familiámmal együtt, több mint négy hónapja, azok által, kik az én alattvalóim valának, bezárattatva 's minden embereknek söt e' hónap' 11-dik napjától fogva még tulajdon familiámnak társaságoktól is megfosztattatva vagyok; ennekfelette, oly processusba lévén bonyolodva, melynek kimenetelét az embereknek indulatjok miatt előre ellátni lehetetlen, 's a' melyre semmi fennálló törvény nem szolgáltathat sem fogadást sem alkalmatosságot: 's minthogy tehát az én gondolataimnak tsak az isten a' bizonyága, 's tsak egyedül ő az, a' kihez én folyamodhatok, erre nézve itt ezennel kinyilatkoztatom a' magam' utolsó akaratomat ez gondolataimat —

„Lelkemet által adom az istennek az én teremtménynek, hogy vegye azt a' maga kegyelmébe, hogy őtet ne a' maga tulajdon hanem a' mi Urunknak a' Jéhus Kristusnak érdeme szerént ítélje-meg, a' ki magát érettünk s' a' több emberekért, bár mi érdemetlenek légyünk is, kik közzé számlálom én nevezetesen magamat, az istennek a' maga atyának áldozatúl adta.

„Én a' mi Szent Anyánkal, a' Catholica, Apostoli, Romai szentegyházzal való egygyesülesben halok-meg, melly a' maga hatalmát, Szent Péterről, kire azt a' Jéhus Kristut bizta vala, félbeszakadás nélkül való következés szerént vette által. —

„Hiszek és áthatatossággalvallok mindent, a' mi a' religióban 's az istennek, és anya-

szentégyháznak parantsolataiban befoglaltatott, valamint szintén hiszem a' Sacramentumokat 's azontitkokat is, mellyeket a' Catholica anyaszentegyház tanít 's eleitől fogva tanított. Sohamagam a' hit' tudományá' különböző magyarázatainak, mellyek általa' Kristus' atyaszentégyházában elválás okoztatott, ítélő birájává nem tettem, hanem mindenkor ahoz tartottam magamat, 's mindenkor is ahoz fogom tartani, ha az isten életemet nyújtani fogja, a' mit a' Cath. Szentégyház' Papi Előljárói, a' Jéhus Kristus idejétől fogva béhozott Szentégyházi Fenyítékekkel megégygyezőlög, meghatároztak és meghatározni fognak. —

„Egész lelkemből sajnálom azon atyánkfiait, a' kik még tévelygésben lehetnek, de nem tulajdonitom az ő megítélhetéseket magamnak, és én őket minnyájokat úgy szeretem a' Kristusban, mint ezt nekünk a' Kristus' tudományá tanítja. Kérem az istent, hogy minden bűneimet botsássa-meg. Igazán törekedtem azon, hogy őket megismerhessem, tőlök irtódzam, 's magamat isten előtt megalázzam. Minthogy semmi féle Catholicus Papnak szolgálatjával élni nintsen módom, tehát kérem az istent, hogy előtte tett gyónásomat, 's mindenek felett azon való nagy bánatomat fogadja-el, hogy én (noha akaratom ellen), a' nevemet oly törvényeknek irtam alájak, mellyek a' Szentegyház' fenyítékeivel, valamint szintén a' Catholica Religióval magával is, a' melyhez én eleitől fogva egész szívbéli engedelmességgel viseltettem 's maradtam, ellenkezhetnének. —

„Kérem az istent, hogy fogadja-el az eránt való áthatatos határozásomat, hogy én, ha ő életemet nyújtani fogja, mihelyest hatalmomban fog állani, egy Catholicus Papnak magamat azonnal minden bű-

neimért elvádolom, 's penitencia-tartás Sacramentomával élek. —

„Kérem mind azokat, a' kiket vigyázatlanságból megbántottam (mivel arra, hogy valakit szántsándékkal valaha megbántottam volna, nem emlékezem), valamint szintén azokat is, kiknek valami rossz vagy botránkoztató példát mutattam, botsássák-meg azon vétkeimet, mellyet gondólják, hogy tettem. Kérek mindeneket, a' kik keresztényi szeretettel bírnak, hogy könyörgéseiket, bűneim' botsánatjának istentől való megnyerésére, az enyimmal tsatolják össze. —

„Szívemből megbotsátok mindeneknek, a' kik ellenségeimmé lettek a' nélkül, hogy legkisebb okot szolgáltatam volna réá; kérem az istent, botsásson-meg nékiek, valamint szintén azoknak is, a' kik hamis vagy rosszul értett buzgóságból nékem sok rosszat okoztak. —

„Istennék ajánlom feleségemet, gyermekeimet, húgomat, atyám húgát, testvéreimet és mind azokat, a' kik vagy vészerént vagy valami egyéb módon hozzám tartoznak. Különösen kérem pedig az istent, hogy tekintsen kegyelmes szemekkel a' feleségemre, gyermekeimre, és a' húgomra, kik már régtől fogva véllem egygyütt szenvednek; ha ők engemet elvesztenek, legyen vigasztalójok és támogatójok mind addig, míg ezen a' múlandó világon lesznek. —

„Gyermekeimet a' feleségemnek ajánlom. Soha sem kételkedtem az ő anyai nyájas szeretete eránt. Kiváltképpen ajánlom néki, hogy tsináljon jó keresztényeket 's igasságos embereket belőlök; fesse úgy le nékiek ezen világi nagyságot (ba arra találunk kárhoztatva lenni, hogy azt megpróbálják), mint egy tsupa világi veszedelmes és mulandó jót, 's nezesen vélek tsak az egygyetlenegy ditsóssegre az örökkévalóságra. Kérem a' húgomat, hogy viseltesék továbbá is nyájas szeretettel gyermekeimhez, ha tsakugyan oly nagyon szeren-

tsétlenek találunk lenni, hogy az annyokat is elveszessék. —

„Kérem a' Feleségemet, hogy nékem mindenért botsásson-meg, a' mit miattam szenved; valamint szintén azokat a' kedvetlenségeket is, mellyeket néki házasságunk ideje alatt okozhattam. Ő bizonyos lehet, ba azt találja gondólni, hogy réám nézve magának valamit a' szemire vethet, hogy ő ellene az én szívemben semmi nem találhatik. —

„Gyermekeimnek nagyon ajánlom, hogy az isten eránt való kötelességeik után, mellyeknek mindent meg kell előzniek, egymás között mindenkor egygyesek maradjanak, 's az annyok eránt alázatosok és engedelmesek legyenek, 's esmerjék-meg háladatossággal azt a' gondot, mellyel az ő annyok ő erántok, én érettem viseltetik. Kérem, hogy a' húgomat, mint második annyokat, úgy nézzék. —

„Ajánlom a' fiamnak, hogy ha oly szerentsétlen lenne, hogy Király legyen, gondólja-meg azt: hogy néki tartozó kötelessége tsupán tsak polgártársainak boldogittatások eránt gondoskodni; hogy néki minden gyűlölségről, bosszúságról, 's megnevezve minden keserüségről és inségekről, mellyeket én szenvedek, el kell felejtkezni; és hogy ő tsak úgy teheti szerentséssé a' maga népét, ha tsak a' törvényekkel megégygyezölög országol; hanem egyzsersmind azt is gondólja-meg, hogy a' Király tsak úgy szerezheth tiszteletet a' törvényeknek, 's az a' jó, mellyet a' szívében hordoz, tsak úgy lehet munkás, ha a' néki szükséges hatalma is megvan; különben megkötöztetve vagynak kezei a' munkálodásban; nem indítja-fel a' népet maga eránt való tiszteletre; ártalmasabb, mint hasznos. —

„Ajánlom a' fiamnak, hogy mind azokról a' személyekről, a' kik szolgálatomban voltak, gondoskodják annyiban, a' mennyiben az ő környülállásai meg fogják engedni; javaslom néki, hogy gondólja-meg,

0

hogyan ez egy oly adósság legyen, mellyet én azon embereknek attyokfiái eránt valótam-fel, a' kik érettem meghaltak, 's azok eránt, a' kik miattam szerentsétlenek. —

„Tudom ugyan én azt, hogy azon személyek között, kik az én szolgálatomban voltak, olyanok is többek találtattak, a' kik nem úgy viselték erántam magokat, mint kellett volna, sőt, hogy háládatlanok is talátnak közöttök: hanem én megbótsátok nékiek, azért, mert a' nyúghatatlankodás' és felzendülés' idején az ember, nem mindenkor bír magával, és én kérem a' fiamat, hogy tsak azt forgassa eszében mindenkor, hogy ók szerentsétlenségben vagynak. —

„Akarnám ha itt azok eránt való háládatosságomat megmútathatnám, a' kik valóságos és nem tsak önnön haszonkeresésből való indúlatot bizonyítottak erántam. Ha egy részről szívem szerént bánkodtam is azoknak háládatlanságokon és töllem való elpártolásokon, a' kikhez 's a' kiknek rokonaikhoz és barátaikhoz én jótétellel viseltettem: szintúgy öröömre szolgált nekem más oldalról az, hogy azt a' nem önnön haszonkeresésre czélsó hajlandóságot és sorsomban való részesülést láthattam, mellyet erántam sokak kimútattak. Kérem ezeket, hogy köszönetemet fogadják-el. Azon állapotban, melyben most vagynak a' dolgok, attól kellene félnem, hogy veszedelmet okozok nékiek, ha itt magamat ó erántok nyilvánosságokban kifejezném: de igen különösen ajánlom a' fiamnak, hogy minden alkalmatosságot keressen-fel arra, hogy őket megesmerje. —

„Azonközben tsakugyan igasságtalanságot követnék-el a' nemzet' gondolkodásával, ha *Chamilly* és *Huc* urakat a' fiamnak nem ajánlanám, a' kik magokat igaz jó indúlatból ezen szomorú lakhelyre bézárták; 's a' kik a' magok húségeknek tsak

nem szerentsétlen áldozatjává lettek. *Clerit* is ajánlom néki, kinek erántam való gondoskodását, azóltá, hogy mellettem van, nem lehet hogy ne dítserjem. Mint-hogy ő végig mellettem marad, erre nézve kérem a' Polgári Tanátsbéli urakat, hogy ruháimat, könyveimet, erszényemet, és minden egyéb apróságokat, mellyek a' Polgári Tanátsnál letétettek, adják által néki. —

„Örömet megbótsátok azoknak is, a' kik engem' őriztek, valamint a' véllem való rosz bánásért úgy szüntén azért az erőszakoskodásért is, melly alatt engemet tartani szükségesnek itélték. Talátnam néhány érzékeny és szánakozó emberekre is; kívánom nékiek, hogy élhessenek a' lelkekben azzal a' megeledeéssel, melynek szükségesképpen őszszetsatoltatva kell az ő gondoskodássoknak módjával lenni. —

„Kérem *Malesherbes*, *Tronchet*, és *Desece* urakat, hogy fogadják-el szíves köszöntésemet 's azt a' bizonyossá való tétetést, hogy én mind azokért a' fáradozásokért és gondoskodásokért, mellyeket érettem tettem, belsőképpen leköteleztetve vagyok. —

„Végezetre, az isten előtt, a' ki előtt megjelenni kész vagyok, kinyilatkoztatom, hogy azon bűnök közzül, a' mellyekkel vádolnak, a' magam' szememre tsak egygyet sem vethetek. —

„Kétszeresen leiratott a' *Temple'* tornyában, December 25-dik napján, 1792-tőben. —“

„Lajos.

J e l e n t é s.

A' múlt Kedden el nem mehettek az új boritékok alatt járó újságok; most azok is mennek.